

Handwritten notes in the left margin: "4. bekkingde / tegen alle beschikkingen op 21 oktober 2006", "2. bekkingde / tegen alle", "1. bekkingde / ten".

De Rechtbank van Eerste Aanleg te **DENDERMONDE** dertiende kamer, rechtdoende in strafzaken, heeft in haar openbare terechtzitting van 2 oktober 2006 het hiernavolgend **VONNIS** gewezen:

Not. nr. DE 66.97.80/97

Griffie nr.

IN DE ZAAK VAN HET OPENBAAR MINISTERIE TEGEN:

1. _____, zaakvoerder, geboren te _____ op _____, wonende te _____;
2. _____, bediende, geboren te _____ op _____, wonende te _____;
3. _____, architect, geboren te _____ op _____, wonende te _____;
4. _____, fabrikant, geboren te _____ op _____, wonende te _____;
5. _____, bouwkundig tekenaar, geboren te _____ op _____, wonende te _____;

Verdacht van :

Te _____ op niet nader te bepalen data, in de periode van 1 november 1995 (stuk 6) tot en met 30 november 1996 (stuk 25):

de eerste (eigenaar/bouwheer), de tweede (eigenaar/bouwheer), de derde (architect), de vierde (bouwcoördinator) en de vijfde (werfcoördinator)

door het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering te hebben meegewerkt, of door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp te hebben verleend dat het wanbedrijf niet had kunnen worden gepleegd, of door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden of het wanbedrijf rechtstreeks te hebben uitgelokt, als dader of mededader in de zin van artikel 66 van het strafwetboek

- bij inbreuk op artikel 44 § 1-1., 64, eerste, tweede, derde en laatste lid en 65 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw (feiten tot en met 24 maart 1997)

Handwritten notes at the bottom left: "Hingep beving door", "Hingep vanaaf door", "beschikkingen op de overzichten".

- en vanaf 25 maart 1997 geformuleerd in de artikelen 42 § 1-1°, 66 eerste, tweede, derde en laatste lid en 68 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 (feiten vanaf 25 maart 1997 tot en met 30 april 2000)

door het uitvoeren van werken, het in stand houden ervan, door het verkavelen van grondeigendom of hoe dan ook, inbreuk te hebben gemaakt op de voorschriften der bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen, vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel IV van voormelde wet en voormeld decreet, namelijk door zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen gebouwd te hebben, een grond gebruikt te hebben voor het plaatsen van een of meer vaste inrichtingen, te hebben afgebroken, herbouwd of een bestaande woning te hebben verbouwd (instandhoudings- of onderhoudswerken uitgezonderd)

- feiten vanaf 1 mei 2000 strafbaar gesteld bij inbreuk op de artikelen 2, 99 § 1-1°, 146 al. 1-1°, 147, 149 en 204 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening de bij artikel 99 § 1,1° bepaalde handelingen, werken of wijzigingen hetzij zonder voorafgaande vergunning hetzij in strijd met de vergunning hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning hetzij in geval van schorsing van de vergunning te hebben uitgevoerd, voortgezet of in stand gehouden,

door zonder stedenbouwkundige vergunning te hebben gebouwd, op een grond één of meer vaste inrichtingen te hebben geplaatst, een bestaande vaste inrichting of bestaand bouwwerk te hebben afgebroken, herbouwd, verbouwd of uitgebreid, met uitzondering van instandhoudings- of onderhoudswerken die geen betrekking hebben op de stabiliteit.

De strafsanctie voor het instandhouden van inbreuken, bedoeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6° en 7° van artikel 146 van voormeld decreet, geldt niet voorzover de handelingen, werken, wijzigingen of het strijdige gebruik niet gelegen zijn in de ruimtelijk kwetsbare gebieden.

In casu:

A. het volledig afbreken van de bestaande woning en bouwen van een nieuwbouw in strijd met de bouwvergunning afgeleverd door het College van burgemeester en schepenen op 26 oktober 1995 voor het verbouwen van een woning;

B. het volledig afbreken van de bestaande schuur en bouwen van een nieuwbouw dienstig als woning in strijd met de bouwvergunning afgeleverd door het College van burgemeester en schepenen op 26 oktober 1995 die enkel voorzag in het vernieuwen van dak, ramen, deuren, poorten en het metselwerk;

gelegen in agrarisch gebied, volgens het gewestplan d.d. 7 november 1978 zonder verdere planologische voorschriften (stuk 49 en 58).

Met de omstandigheid voor de tenlasteleggingen A en B dat de derde, de vierde en de vijfde personen zijn die wegens hun beroep of activiteit, onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen, of in huur hebben, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen opstellen of die bij die verrichtingen als tussenpersoon optreden in de zin van artikel 64 3de lid van de bovenvermelde wet van 29 maart 1962 en artikel 66 3de lid van het bovenvermelde decreet, gecoördineerd op 22 oktober 1996 (feiten tot en met 30 april 2000).

Met de omstandigheid voor de derde, de vierde en de vijfde dat de tenlasteleggingen A en B gepleegd werden door instrumenterende ambtenaren, vastgoed-

* Het is belangrijk dat het openbaar Nuwstien Keijn op 26 oktober 2000 -

makelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen verkopen, verkavelen, te koop, te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussen personen optreden bij de uitoefening van hun beroep in de zin van art. 146 laatste lid van het decreet van 18 mei 1999 (feiten vanaf 1 mei 2000).

De verjaring van de strafvordering tijdig en regelmatig gestuit zijnde binnen de vijf jaar te rekenen van de dag waarop het misdrijf werd gepleegd, met name en ondermeer door daden van onderzoek of vervolging, namelijk door het kantschrift d.d. 20 november 2001 (stuk 29) waarbij de feiten niet gepleegd werden vanaf 1 september 2003 waardoor artikel 24 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering zoals ingevoegd door artikel 3 van de wet van 11 december 1998 van toepassing blijft gelet op artikel 33 van de programmawet van 5 augustus 2003.

De kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp van het misdrijf is, zijnde:

ligging:

aard en oppervlakte: huis, 32 a 78 ca

wijk en nummer van het kadaster:

en de eigenaars ervan geïdentificeerd zijnde als:

geboren te op en geboren te

op beiden wonende te

die de eigendomstitel hebben verkregen krachtens de akte van aankoop verleden op 11/10/1991 geregistreerd op 15/10/1991.

De rechtbank nam kennis van:

- De rechtsgeldig betekende dagvaarding waarmee de zaak aanhangig werd gemaakt, tevens houdende dagstelling voor de terechtzitting dd. 10 april 2006;
- De ontvangstbewijzen van 14 maart 2006, 23 maart 2006 en 31 maart 2006;
- De overschrijving van de dagvaarding in de registers van de hypotheekbewaarder waarmee voldaan werd aan de vereisten van art. 160 DORO;
- De beschikking dd. 10 april 2006 waarbij de zaak op vraag van de verdediging in voortzetting werd gesteld op de terechtzitting van 12 juni 2006;
- de processen-verbaal en de overige stukken van de rechtspleging.

De rechtbank aanhoorde op de openbare terechtzitting dd. 12 juni 2006:

- het openbaar ministerie, waargenomen door substituant-procureur des Konings, in zijn middelen en eis;

- de **eerste beklagde en de tweede beklagde**, in hun middelen van verdediging, voorgedragen door hun raadsman mr. advocaat te
en mr. advocaat te die hen
 vertegenwoordigde;
- de **vierde en de vijfde beklagde**, in hun middelen van verdediging voorgedragen door hun raadsman mr. advocaat te die hen
 vertegenwoordigde;

De **derde beklagde** verscheen niet, noch werd hij vertegenwoordigd.

1. Feitelijke elementen blijkend uit strafdossier

1.1

Op 4 november 1997 werd door een bevoegd opsporingsambtenaar vastgesteld dat op het perceel te de bouwplannen zoals vergund op 26 oktober 1995 niet werden nageleefd, namelijk werd de te verbouwen woning volledig afgebroken en nieuw opgericht en werd de schuur, waarbij volgens de plannen enkel het dak, de ramen, de deuren en de poorten werden vernieuwd, volledig afgebroken en nieuw opgericht met een andere indeling (stuk 2, strafdossier).

1.2

Volgens de eerste en de tweede beklagde werden de werken wel volgens de vergunde plannen uitgevoerd, op een deuropening die vervangen werd door een venster na (stukken 6 en 7, strafdossier). Naderhand verklaarden zij dat er aan de schuur wel wijzigingen t.o.v. de plannen waren, gezien er onverwacht muren waren ingestort (stukken 25 en 26, strafdossier). Een regularisatieaanvraag terzake werd aangevraagd (12 september 2001).

1.3

Herhaaldelijk was op vraag van het openbaar ministerie nazicht nodig om na te gaan of deze regularisatieaanvraag nu al dan niet reeds werd ingediend (stukken 32, 34, 36, 39, 41, 43, strafdossier). Het verhoor van de architect terzake kon ondanks herhaaldelijke aanmaning van het openbaar ministerie en pogingen van de politiediensten niet worden uitgevoerd, daar de derde beklagde geen enkel gevolg gaf aan de diverse schriftelijke en persoonlijke uitnodigingen hiertoe.

1.4

De derde beklagde stelde als architect het plan te hebben getekend en dat de uitvoering van de werken geschiedde onder verantwoordelijkheid van de coördinator

te (stuk 12, strafdossier).

1.5

De vierde beklaagde verklaarde als bedrijfsleider van dat de werfcoördinator van de firma de werf met betrekking tot de ruwbouw op de voet volgde. Hij verklaarde dat de plannen gevolgd werden, mogelijks op een deuropening die vervangen werd door een venster na (stuk 14, strafdossier).

1.6

De vijfde beklaagde, die door de vierde beklaagde als de coördinator op de werf zelf werd aangeduid, werd in de loop van het opsporingsonderzoek niet verhoord.

1.7

Het openbaar ministerie heeft bij de stedenbouwkundig inspecteur herhaaldelijk (stukken 50 tot en met 54, strafdossier) geïnformeerd naar het advies en de eventuele herstellvordering.

Bij brief dd. 8 november 2005 (stuk 55, strafdossier) heeft de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur een herstellvordering ingediend, strekkende tot het uitvoeren van bouw- of aanpassingswerken én de betaling van een meerwaarde voor een bedrag van 213.713,65 euro.

2. Verjaring strafvordering

2.1 Stelling verdediging

De verdediging van de eerste en de tweede beklaagde wierp in termen van pleidooien en in een op de terechtzitting neergelegde schriftelijke conclusie op dat het verval van de strafvordering door verjaring zou zijn ingetreden.

2.2 Beoordeling rechtbank

Voorafgaandelijk dient de rechtbank, zelfs ambtshalve, de verjaring van de strafvordering te onderzoeken. Slechts wanneer de strafvordering niet is verjaard, dienen de grieven van de partijen, zoals ontwikkeld in termen van pleidooien en in de schriftelijke conclusies en die uitsluitend de grond van de zaak raken, te worden ontmoet.

Er dient opgemerkt te worden dat de beklaagden niet vervolgd worden voor een

instandhoudingmisdrijf, zoals de verdediging ten onrechte meent, doch enkel voor het afbreken in strijd met de verleende bouwvergunning. Dit blijkt zeer duidelijk uit de weerhouden periode en de duidelijke omschrijving van de feiten onder A en B. De problematiek van de al dan niet strafbaarheid van het instandhoudingmisdrijf is derhalve niet aan de orde.

Het laatste gepleegde feit dateert van 30 november 1996. In tegenstelling tot wat de verdediging voorhoudt, blijkt dit zonder twijfel uit de eigen verklaring van de eerste beklaagde die het einde van de werken situeerde in "*november, december 1996*".

De verjaringstermijn van de strafvordering voortvloeiend uit de misdrijven voorwerp van de tenlasteleggingen A en B bedraagt telkens vijf jaren.

De ten laste gelegde feiten voorwerp van de tenlasteleggingen A en B werden gepleegd vóór 1 september 2003, zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering vanaf de dag van de zitting waarop de strafvordering op de bij de wet bepaalde wijze bij het vonnisgerecht werd ingeleid, van toepassing is (oud art. 24 van de voorafgaande titel bij het Wetboek van Strafvordering, van toepassing vóór de inwerkingtreding op 1 september 2003 van de wet van 16 juli 2002, waarbij art. 24 V.T. Sv. integraal vervangen werd). Er dient bij de berekening van de verjaringstermijn dan ook rekening te worden gehouden met eventuele periodes van schorsing van de verjaring.

De laatst nuttige daad van stuiting werd verricht op 20 november 2001, namelijk een kantschrift van de procureur des Konings met opdracht aan de lokale politie te na te gaan of reeds een regularisatieaanvraag werd ingediend (stuk 29, strafdossier).

De stuiting van de verjaring vernietigt het voordeel van de reeds verstreken termijn van verjaring en brengt mee dat vanaf de daad van stuiting een nieuwe termijn van verjaring aanvangt, die gelijk is aan de oorspronkelijke termijn. Zonder rekening te houden met eventuele periodes van schorsing van de verjaring, zou de verjaring aldus ten vroegste intreden op 19 november 2006 om 24.00 uur. De verjaring is derhalve nog niet aan de orde. Volledigheidshalve kan opgemerkt worden dat zelfs indien het standpunt van de verdediging betreffende de datum van de feiten zou gevolgd worden, de verjaring van de strafvordering helemaal nog niet aan de orde is, gezien dan alleszins een geldige stuiting werd uitgevoerd op 18 oktober 2001 (stuk 27, strafdossier).

De zaak werd voor deze rechtbank ingeleid op de terechtzitting van 10 april 2006, zodat vanaf dan de verjaring geschorst werd. Het uitstel op 10 april 2006 kwam er

op vraag van de verdediging en er is sedert de datum van inleiding nog geen jaar verstreken. Overigens wijst de rechtbank er op dat schorsing uiteraard ook van toepassing is nadat de verjaring gestuit werd en dus in de tweede verjaringstermijn, nu de verdediging blijkbaar het tegendeel voorhoudt.

Hoe dan ook is de verjaring van de strafvordering nog niet aan de orde.

3. Gegrondheid strafvordering

3.1

Het bewijs van de feiten voorwerp van de tenlastelegging A.1-2-3 blijkt naar het oordeel van de rechtbank afdoende uit de gegevens van het strafdossier. De vaststellingen van de technisch ambtenaar terzake zijn duidelijk en worden geenszins weerlegd door de enkele verklaringen van de beklaagden in de loop van het opspooringsonderzoek. De technisch ambtenaar van [redacted] stelde aan de hand van de bouwplannen vast dat er afbraak in plaats van verbouwing werd uitgevoerd. Ook het advies van de toenmalige afdeling ROHM dd. 26 augustus 2005 spreekt van herbouw en niet verbouwing, wat wijst op de voorafgaande afbraak, die echter niet vergund was.

3.2

De feiten voorwerp van de tenlastelegging A en B dienen alleszins aan de eerste en de tweede beklaagde te worden toegerekend. Zij traden op als bouwheer en hadden onvermijdelijk kennis van het afwijken van de bouwplannen. In tegenstelling tot wat de verdediging voorhoudt, is naast het materiële element – het afbreken in strijd met de vergunning – het morele element voor de eerste en de tweede beklaagde wel degelijk voorhanden. Het misdrijf omschreven in de tenlasteleggingen A en B vereist immers geen bijzonder opzet, doch slechts een algemeen opzet waarvoor het feit willens en wetens de wet schenden volstaat. Voor deze beklaagden zijn geen rechtvaardigings – of schulditsluitingsgronden van toepassing, zodat aan de vereiste van algemeen opzet is voldaan. Bij een inbreuk op de bijzondere wetgeving die het DORO is, dient zelfs onachtzaamheid of zoals in casu, nalatigheid, als opzet in acht genomen te worden (vgl.: M. Faure, “Het milieumisdrijf en de strafbaarheid van de milieuverstoring”, in: A. De Nauw, P. Flamey, J. Ghysels, *Milieustraf- en milieustrafprocesrecht – Actuele vraagstukken*, Larquier, 2005, 70; L. Dupont, R. Verstraeten, *Handboek Belgisch strafrecht*, 263-264).

Het ten laste gelegde dient ook de vierde beklaagde te worden toegerekend. Deze handelde als coördinator van de (ruw)bouwwerken, hanteerde de plannen en was

dus zeker en vast op de hoogte van de afwijkingen, die hij bovendien coördineerde. Ten onrechte stelde de verdediging van deze beklaagde dat de feiten niet hem maar wel de rechtspersoon voor wie hij optrad, kan worden toegerekend. De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon zoals thans voorzien door artikel 5 Sw., was op het moment van de feiten nog niet van toepassing; bovendien zou in die optiek een decumul hoe dan ook niet aan de orde zijn, gezien er sprake is van wetens en willens gepleegde misdrijven.

De vervolging van de vijfde beklaagde steunt louter op de verklaring van de vierde beklaagde, die hem aanwees als werfcoördinator. Zoals gesteld, werd de vijfde beklaagde nooit verhoord nopens zijn concrete rol. De rechtbank is van oordeel dat er onvoldoende elementen voorhanden zijn in het strafdossier om hem het ten laste gelegde toe te rekenen.

Waar de derde beklaagde geen enkele medewerking heeft verleend aan het opsporingsonderzoek omtrent de regularisatieaanvraag, dient nochtans te worden vastgesteld dat er onvoldoende elementen voorhanden zijn die er op wijzen dat het ten laste gelegde ook hem kan worden toegerekend. Uit de verklaring van de derde beklaagde blijkt dat hij weliswaar instond voor het tekenen van de plannen die vergund werden, doch dat de coördinatie van de werken naderhand werd waargenomen door de vierde en de vijfde beklaagde, middels de firma De vierde beklaagde bevestigde de gehele coördinatie van de ruwbouwwerken en maakte nergens melding van verdere tussenkomst van de architect. De derde beklaagde dient dan ook wegens het ten laste gelegde te worden vrijgesproken.

4. Verzwarende omstandigheden

De doelgroep van de verzwarende omstandigheid van de professioneel zoals voorzien in art. 66 van het stedenbouwdecreet van 1996 is zeer ruim. Voor het aanwezig zijn van de verzwarende omstandigheid is niet vereist dat de beklaagde dit uitsluitend als beroep doet en volstaat *enige activiteit* op dit vlak (cf. Gent, (10^e k.), 14 april 2000, *T.M.R.* 2000/3, 253; Corr. Gent, 2 december 2002, *T.M.R.* 2003/4, 415) en slaat dit ook op de zaakvoerder(s) (of bestuurder(s)) van een vennootschap die een doel van aankoop, verkoop en beheer van onroerend goed hebben (cf. J. Van den Berghe, F. Van Acker, P. Vansant, "Handhaving ruimtelijke ordening", in *Zakboekje ruimtelijke ordening 2006*, Kluwer, 2006, 677).

De wetgever heeft een duidelijke keuze gemaakt voor het aanzienlijk zwaarder bestraffen van elke professioneel die onroerende goederen (ver)koopt, (ver)huurt, bouwt enz.. De voorziene minimumstraffen bij toepassing van de strafverzwaring zijn een gevangenisstraf van 15 dagen en/of een geldboete van 2.000,00 (euro).

De verzwarende omstandigheid zoals voorzien door art. 66 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening – zoals thans voorzien in art. 146, tweede lid DORO – is voor de derde en de vierde beklaagde duidelijk aanwezig en wordt door de rechtbank aangenomen: de vierde beklaagde was bouwcoördinator en de vijfde beklaagde werfcoördinator.

5. Straftoemeting

5.1.

De feiten die voorwerp zijn van de vermelde tenlasteleggingen zijn voor de eerste, de tweede, de derde en de vierde beklaagde de uitvoering van één ongeoorloofd besluit, gezien zij zodanig in verband staan dat zij als één voortgezette handeling moeten worden beschouwd en zij dus maar één misdrijf uitmaken. Overeenkomstig artikel 65, eerste lid van het Strafwetboek dient derhalve voor die misdrijven telkens slechts één straf te worden uitgesproken.

5.2.

De straftoemeting moet worden bepaald gelet op de aard en de objectieve ernst van de bewezen verklaarde feiten, de begeleidende omstandigheden en de persoonlijkheid van de beklaagden zoals die blijkt uit het strafrechtelijk verleden, de gezinstoestand en de arbeidssituatie voor zover bekend.

5.3.

De door de beklaagden gepleegde strafrechtelijke feiten zijn objectief ernstig. De beklaagden moeten de normen die de overheid heeft uitgewerkt ter realisatie van het beleid inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening respecteren. De rechtbank wijst er op dat de beklaagden hun individueel belang niet boven het algemeen belang – dat is gebaat met een goede ruimtelijke ordening – mogen laten prevaleren. Het zonder meer afwijken van een vergunning en de goedgekeurde plannen, blijkbaar omdat men vreesde dat de beoogde bouwwerken toch niet zouden worden goedgekeurd, houdt een flagrante inbreuk op de regels van ruimtelijke ordening in en dient in beginsel passend te worden gesanctioneerd.

5.4

De *eerste beklaagde* is thans jaar en heeft een gunstig strafrechtelijk verleden.

De *tweede beklaagde* is thans jaar en heeft eveneens een gunstig strafrechtelijk

verleden.

De vierde beklaagde is thans 40 jaar en heeft ook een gunstig strafrechtelijk verleden.

5.5

De straftoemeting moet niet alleen de vergeldingbehoefte dienen maar ook de speciale en generale preventie. De op te leggen straf moet van aard zijn de beklaagden ervan te weerhouden zich in de toekomst nog aan dergelijke feiten schuldig te maken en hen aansporen respect te betonen voor de regels die de samenleving op ruimtelijk vlak beogen te ordenen.

5.6

Door de verdediging wordt in ondergeschikte orde opgeworpen dat de redelijke termijn in strafzaken overschreden is en wordt gesteld dat dit enkel nog tot de louter schuldigverklaring aanleiding zou kunnen geven.

Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds de vaststelling dat de redelijke termijn desgevallend werd overschreden en anderzijds de gevolgen van dergelijke overschrijding ten aanzien van de strafvordering en/of straftoemeting. Aldus dient in deze zaak eerst de concrete vaststelling te worden gedaan of de redelijke termijn overschreden is.

Verjaring en redelijke termijn in strafzaken lopen niet noodzakelijk samen (Chr. Van den Wyngaert, *Strafrecht, strafprocesrecht en internationaal strafrecht*, Maklu, 2003, 591). Een zaak kan nog lang niet verjaard zijn – zoals in casu – en toch kan vastgesteld worden dat de redelijke termijn is overschreden, en omgekeerd. De verjaringstermijn is derhalve geen werkelijke relevante toetssteen bij de beoordeling van de redelijke termijn.

Ook het begin- en eindpunt van de verjaring en de redelijke termijn kunnen verschillen, waar deze inzake verjaring wettelijk en zonder enige beoordelingsmarge vastliggen en waar deze inzake de redelijke termijn soeverein door de feitenrechter worden beoordeeld. Het beginpunt van de redelijke termijn is de “vervolgning”, namelijk vanaf het moment dat een verdachte onder de dreiging van een strafrechtelijke vervolging leeft en dit een weerslag heeft op zijn persoonlijke toestand, m.n. dat hij verplicht was zijn verdediging voor te bereiden (vgl.: R. Declercq, *Beginnen van strafrechtspleging*, Kluwer, 1999, nr. 1186). In de huidige zaak vallen het beginpunt van de redelijke termijn en de verjaring niet samen: de feiten situeren zich omstreeks eind november 1996 terwijl de eerste en de tweede beklaagden pas

op 23 november 1997 voor het eerst werden verhoord, gevolgd door de derde beklagde op 4 februari 1998 en de vierde beklagde op 16 april 1998.

Het eindpunt inzake de verjaring is zoals hiervoor verduidelijkt, geenszins aan de orde. De vraag naar het eindpunt van de redelijke termijn, of meer bepaald de overschrijding hiervan, stelt zich wel. Hierbij is de objectieve vaststelling op zich dat het beginpunt van de redelijke termijn zich reeds op eind 1997/begin 1998 situeert, niet voldoende om vast te stellen dat er een overschrijding is.

Deze beoordeling dient immers steeds *in concreto* te geschieden, waarbij in de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (E.H.R.M.) in wezen drie criteria worden vooropgesteld: de complexiteit van de zaak, het gedrag van de gerechtelijke overheid en het gedrag van de verdachte.

Complexiteit van de zaak

Er kan niet gesteld worden dat huidige zaak complex was: de vaststellingen geschieden bij het eerste proces-verbaal en navolgend diende enkel nog de betrokkenen te worden verhoord, evenals het advies van de bevoegde overheden te worden ingewonnen.

Gedrag van de beklagden

Op dit vlak klemt toch de houding van de eerste en de tweede beklagden die voortdurend het aanvragen van een regularisatie voor zich uitschoven en de verbaalisanen op dit vlak duidelijk aan het lijntje hielden. Frappant is de vaststelling dat uiteindelijk pas op 2 juni 2005 een regularisatieaanvraag werd ingediend. De procureur des Konings heeft de beklagden herhaaldelijk en langdurig de kans geboden tot regularisatie over te gaan.

Gedrag van de gerechtelijk overheid

Hierbij kan enkel vastgesteld worden dat het opsporingsonderzoek diverse malen gedurende maanden en op een bepaald moment gedurende een jaar, volledig stil lag. Weliswaar is dit grotendeels een gevolg van het stilzitten van de gemachtigde ambtenaar bij de toenmalige AROHM, die liefst vijf malen werd aangeschreven om standpunt inzake een eventueel herstel over te maken, doch hieraan niet het minste gevolg gaf (stukken 15 tot en met 19, strafdossier). In afwachting van het antwoord van AROHM – dat niet kwam – heeft het opsporingsonderzoek aldus van 8 mei 1998 tot en met 19 april 2001 stil gelegen. De procureur des Konings had aan het ongepaste stilzitten van AROHM een einde kunnen stellen, door de opdracht te geven de bevoegde ambtenaar terzake te verhoren of op enige andere meer alerte wijze het onderzoek te reactiveren. De rechtbank betoont tevens begrip

voor de wisselende titularissen-substituten van het dossier, doch dit maakt op dit vlak geen rechtvaardigingsgrond uit.

Aldus kan niet anders dan vastgesteld te worden, dat er sprake was van een objectieve en concrete overschrijding van de redelijke termijn.

Gelet op de vaststelling dat de redelijke termijn in strafzaken in huidige zaak werd overschreden, stelt zich de vraag naar de gevolgen van deze overschrijding.

Waar het E.V.R.M. niet bepaalt welk gevolg aan de overschrijding van de redelijke termijn moet gegeven worden, stelde de Belgische rechtspraak dat dit niet de ontoelaatbaar van de strafvordering uitmaakte (Cass. 1 februari 1994, P. & B., 1994, 135; Cass., 9 december 1997, R.W., 1998-99, 14, noot J. Rozie) en is het sedert de invoeging van artikel 21ter V.T. (wet van 30 juni 2000, B.S. 2 december 2000) een uitgemaakte zaak dat de gevolgen zijn van een strafvermindering tot een eenvoudige schuldigverklaring. Meer bepaald voorziet artikel 21ter V.T. Sv. drie mogelijkheden voor de strafrechter:

- de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring;
- een straf lager dan de wettelijke minimumstraf;
- een straf lager dan wat normaal zou zijn uitgesproken mocht de strafvervolgung de redelijke termijn niet hebben overschreden.

Bij de bepaling van de wijze en de mate van het herstel, dat onbetwistbaar moet voorzien worden, mag de rechtbank rekening houden met diverse zaken, o.m. de aard en ernst van de feiten, de impact van de strafvervolgung op de beklaagden als gevolg van de lange duur ervan en de houding van de beklaagden in de loop van het onderzoek.

De rechtbank stelt in huidige zaak vast dat de overschrijding van de redelijke termijn voor de beklaagde niettemin slechts een beperkte weerslag op hun persoonlijke toestand heeft gehad. Hierbij dient nogmaals gewezen te worden op de houding van de beklaagden die de politie aan de lijn hield.

In die omstandigheden is de rechtbank van oordeel dat voor de eerste, de tweede en de vierde beklaagde het opleggen van de minimumgeldboete als een passend herstel overeenkomstig artikel 21ter V.T. Sv. van de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn dient te worden beschouwd.

5.8

De rechtbank kan niet ingaan op de ondergeschikte vraag van de beklaagden tot het

verlenen van de gunst van de opschorting van de uitspraak van veroordeling, waarover het openbaar ministerie telkens ongunstig advies verleende.

Opschorting van de uitspraak van veroordeling is voornamelijk ontstaan vanuit de bekommernis de korte (effectieve) gevangenisstraffen te vermijden (C. Van den Wyngaert, *Strafrecht, strafprocesrecht en internationaal strafrecht, Maklu*, 2003, 418). Daarenboven is het een sanctiemaatregel die de declassering van de betrokkene kan verhinderen: gezien er geen veroordeling wordt uitgesproken, zal de rechterlijke beslissing na afloop van de proeftermijn niet vermeld worden in het strafregister van de betrokken beklagde (L. Dupont, R. Verstraeten, *Handboek Belgisch strafrecht, Acco*, 1989, 939).

Gezien de rechtbank van oordeel is dat aan de beklagden alleszins geen gevangenisstraf dient te worden opgelegd, is de bekommernis om een korte gevangenisstraf te vermijden niet aan de orde. De opschorting die een uitdrukkelijk gunst is, dient in huidig geval dan ook voornamelijk vanuit het criterium van het gevaar voor declassering bij een veroordeling te worden beoordeeld. Hierbij valt niet in te zien hoe de hierna in het beschikkende gedeelte van huidig vonnis opgelegde bestrafing op onherstelbare en onevenredige wijze de declassering van de beklagden zou kunnen bewerkstelligen en door de betrokken beklagden werd hiervoor ook geen enkele argumentatie aangebracht.

5.9

De vierde beklagde werd nog niet veroordeeld tot een criminele straf of tot een correctionele gevangenisstraf van meer dan twaalf maanden en er mag worden gehoopt dat hij zich niet meer aan dergelijke feiten zal schuldig maken. Er kan dan ook uitstel van tenuitvoerlegging worden verleend voor een gedeelte van de opgelegde geldboete, zoals in het beschikkend gedeelte van dit vonnis nader bepaald.

6. De herstellvordering

6.1

De gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur heeft op omstandige wijze uiteengezet dat de goede ruimtelijke ordening door het opleggen van een meerwaardesom niet in het gedrang kan komen en heeft de keuze voor de meerwaardevordering tevens uitdrukkelijk gemotiveerd vanuit de verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving en de ernst van de overtreding, aldus voldoende aan het motiveringsvereiste van artikel 149 § 3 DORO.

6.2

Het decreet van 18 mei 1999 (art. 149 § 1, eerste lid) stelt duidelijk dat het bevelen door de rechter van de herstelmaatregelen (herstellen in de oorspronkelijke toestand, staken strijdig gebruik, uitvoeren bouw- en/of aanpassingswerken, betalen van een geldsom gelijk aan de meerwaarde) gebeurt *op vordering* van de GSI of het CBS van het grondgebied waar de handelingen werden uitgevoerd. De keuze van de gepaste maatregel komt derhalve toe aan de bevoegde overheid en niet aan de rechtbank. De rechter moet de interne en externe wettigheid van deze vordering toetsen en of zij strookt met de wet, dan wel of zij berust op machtsoverschrijding of machtsafwending. Meer bepaald dient de rechtbank hierbij na te gaan of de beslissing van het bestuur om een bepaalde herstelmaatregel op te leggen uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen. Indien een vordering zou steunen op motieven vreemd aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van de goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, dient de rechter deze vordering zonder gevolg te laten (Cass. 3 juni 2005, www.cass.be). Nochtans mag de rechter geenszins de gevorderde maatregel op haar opportuniteit beoordelen; als de gevorderde herstelmaatregel met de wet strookt, moet de rechter deze inwilligen.

6.3

Gezien de door de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur gevorderde herstelmaatregel intern en extern met de wet strookt en de motieven duidelijk een goede ruimtelijke ordening beogen, dient de rechtbank de herstelmaatregel in te willigen.

6.4

Het is echter wel deze rechtbank die ingevolge artikel 149 § 5 al. 1 van het decreet van 18 mei 1999 op onaantastbare wijze het bedrag van de meerwaarde dient te bepalen. De rechtbank is daarbij niet gebonden door de vordering van de overheid die het herstel vordert en zij mag dit bedrag naar boven of naar beneden aanpassen (vgl. G. DE BERSAQUES, B. HUBEAU en P. LEFRANC, *De sanctionering van stedenbouwmisdrijven. Handhavingsmaatregelen*, Brugge, Die Keure, 2001, nr. 191, p. 114-115). Indien de meerwaarde niet met mathematische precisie kan worden vastgesteld vermag de rechter de meerwaarde in billijkheid te ramen (vgl. Cass. 6 oktober 1998, *T.R.O.S.*, 1999,55, noot).

6.5

Door de Vlaamse Regering werd met het besluit van 5 mei 2000 betreffende de berekening en de betaling van de meerwaarde (hierna geciteerd als meerwaardebe-

sluit) een uniforme regeling uitgewerkt voor het gehele Vlaamse grondgebied die voor deze rechtbank niet bindend is, maar die toch een indicatie kan bieden.

6.6

De gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur heeft bij het berekenen van de meerwaarde uitdrukkelijk de formule volgens het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 gehanteerd, namelijk: Basisbedrag = (kosten x coëfficiënt A x coëfficiënt B) – kosten; nieuw bedrag = (basisbedrag x gezondheidsindex van de maand december voorafgaand aan de maand januari waarin de aanpassing plaats vindt) / gezondheidsindex december 1999.

In concreto werd door de hersteleisende overheid de volgende berekening gemaakt:

- o *Nieuwbouwwoning*: $(227.489,56 \times 1,40 \times 1,3) - 227.489,56 = 186.541,43$ euro;
- o *Nieuwbouwschuur*: $(28.304,40 \times 1,40 \times 1,4) - 28.304,40 = 27.172,22$ euro.

Totale meerwaarde = 213.713,65 euro.

6.7

Volgens het meerwaardebesluit (artikel 2) wordt bij de berekening van de meerwaarde rekening gehouden met:

- kosten voor uitvoeren van de wijziging;
- bestemmingsvoorschriften;
- bestemming waaraan de werken beantwoorden;
- verbetering van de welstand in de vorm van comfortverbetering, materiaalgebruik, concurrentievoordelen of welke vorm ook.

Deze elementen zitten verwerkt in de formule die door het meerwaardebesluit wordt aangereikt.

De rechtbank kan de berekening van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur bijtreden.

6.8

De beklaagden kunnen zich gelet op de veroordeling tot de betaling van een geldsom gelijk aan de meerwaarde, ook op een geldige wijze kwijten door binnen een jaar na dit vonnis de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen.

6.9

Niets belet dat een combinatie van verschillende herstelvormen wordt gemaakt. De tekst van artikel 149 DORO is hierover zeer duidelijk: bij de opsomming van de verschillende herstelvormen worden telkens de woorden “en/of” gehanteerd. De in de herstelvordering opgesomde aanpassingswerken strekken er immers precies toe om het bouwwerk binnen het toepassingsgebied van de meerwaarde te brengen (vgl. P. Vansant, *De herstelmaatregel in het Vlaams decreet ruimtelijke ordening*, Kluwer, 2006, p. 373). Ten onrechte laat de verdediging uitschijnen dat de herstelvordering zou strekken tot herstel in de oorspronkelijke toestand, waarbij een combinatie met de meerwaardevordering inderdaad *de facto* onmogelijk zou zijn.

6.10

De herstelmaatregel moet worden bevolen tegenover elke wegens het stedenbouwmisdrijf veroordeelde persoon. Als bijzondere vorm van teruggave zijn alle wegens eenzelfde stedenbouwmisdrijf veroordeelde (mede)daders hoofdelijk gehouden tot het voldoen van de bevolen herstelmaatregel. De omstandigheid dat een veroordeelde geen eigenaar is, neemt niet weg dat lastens hem de herstelvordering kan en moet worden bevolen (vgl. G. De Bersaques, B. Hubeau en P. Lefranc, *De sanctiëring van stedenbouwmisdrijven. Handhavingsmaatregelen*, Brugge, Die Keure, 2001, nr. 212-213, p. 126-128 en de daar in die zin geciteerde en door deze rechtbank bijgetreden rechtspraak).

6.11

Artikel 198*bis* van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening zoals ingevoegd door artikel 11 van het voormelde decreet van 4 juni 2003, bepaalt dat de regels inzake het in te winnen eensluidend advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid pas in werking treden nadat de Hoge Raad voor het Herstelbeleid is opgericht en het huishoudelijk reglement is goedgekeurd. Op 16 december 2005 werd het huishoudelijk reglement goedgekeurd.

Ten aanzien van herstelvorderingen die volgens de overgangsregeling bij de rechtbank aanhangig werden gemaakt – zoals deze herstelvordering, kan de rechtbank soeverein beslissen of er al dan niet nood is om het advies van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid in te winnen (vgl. P. Vansant, *De herstelmaatregel in het Vlaamse decreet ruimtelijke ordening*, Kluwer, 2006, nr. 229). De rechtbank is van oordeel dat dit advies geenszins moet ingewonnen worden.

Gezien de hiervoor en hierna vermelde artikelen:

Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, art. 11, 12, 14, 21 tot en met 23, 31 tot en met 37, 40 en 41 ;

Wetboek van strafvordering, art. 3 V.T., 161, 162, 179, 182, 184, 185, 186, 189, 190, 190ter, 191, 194 en 195;

Strafwetboek, art. 2, 5, 38, 40, 44, 50, 65, eerste lid, 66, 100;

Koninklijk besluit van 28 december 1950 houdende tarief in strafzaken, art. 91, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 11 december 2001 betreffende de invoering van de euro in de regelgeving inzake justitie ;

Verordening (EG) nr. 974/98 Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro, art. 1, 2, 3 en 14 ;

Verordening (EG) nr. 1103/97 Raad van 17 juni 1997 over enkele bepalingen betreffende de invoering van de euro, art. 1, 4 en 5 ;

Verordening (EG) nr. 2866/98 Raad van 31 december 1998 over de omrekeningskoersen tussen de euro en de munteenheden van de lidstaten ;

Wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro in de wetgeving die betrekking heeft op aangelegenheden als bedoeld in artikel 78 van de grondwet, art. 2, 3, 4 en 6 ;

Wet van 30 oktober 1998 betreffende de euro, art. 3 tot 6 ;

Koninklijk besluit van 30 oktober 1998 tot vaststelling van de datum van inwerking van de bepalingen van de wet van 30 oktober 1998.

Wet 29 juni 1964, art. 1, 8 en 14.

OM DEZE REDENEN, DE RECHTBANK

RECHTDOENDE OP TEGENSpraak TEN AANZIEN VAN DE EERSTE, DE TWEEDE, DE VIERDE EN DE VIJFDE BEKLAAGDE EN VERSTEK TEN AANZIEN VAN DE DERDE BEKLAAGDE

SPREEKT de derde en de vijfde beklagde vrij zonder kosten wegens de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen A en B;

VERKLAART de eerste beklagde, de tweede beklagde en de vierde beklagde schuldig aan de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen A en B;

ZEGT dat er geen redenen zijn om de uitspraak van de veroordeling op te schorten;

TOEPASSING makend van artikel 65, eerste lid van het Strafwetboek én van artikel 21ter V.T. Sv.;

VEROORDEELT de eerste beklagde en de tweede beklagde voor de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen A en B samen elk tot een **geldboete van 26,00 franken**, gedeeld door 40,3399, met 1990 opdecimen verhoogd [= x 200], **128,90 euro** bedragende;

Verstaat dat bij gebreke van betaling binnen de door de wet bepaalde tijd, de uitgesproken geldboeten van 26,00 franken zullen kunnen **vervangen** worden door een gevangenisstraf van telkens 8 dagen.

VEROORDEELT de vierde beklagde voor de feiten voorwerp van de tenlasteleggingen A en B samen tot een **geldboete van 2.000,00 franken**, gedeeld door 40,3399, met 1990 opdecimen verhoogd [= x 200], **9.915,74 euro** bedragende;

GELAST voor de vierde beklagde gewoon **uitstel** van tenuitvoerlegging voor een termijn van drie jaren voor een gedeelte **groot 1.750,00 franken** van de opgelegde 2.000 franken;

Verstaat dat bij gebreke van betaling binnen de door de wet bepaalde tijd, de uitgesproken **geldboete** zal kunnen **vervangen** worden door een gevangenisstraf van 90 dagen en bepaalt de vervangende gevangenisstraf voor het gedeelte met uitstel op 78 dagen.

SPREEKT in hoofde van de eerste, tweede en vierde beklagde **ELK** de verplichting uit om **EENMAAL** een bedrag van 25,00 euro, met 45 decimen verhoogd, 137,50 euro bedragende, te betalen bij wijze van bijdrage tot financiering van het Fonds tot hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden.

LEGT aan de eerste, tweede en vierde beklagde **ELK** een vergoeding op van 25,00 euro zoals bedoeld door artikel 91 koninklijk besluit van 28 december 1950 houdende tarief in strafzaken.

Begroot de gerechtskosten gevallen aan de zijde van het openbaar ministerie op de som van 196,50 euro.

VEROORDEELT de eerste, tweede en vierde beklagde hoofdelijk tot een gedeelte hiervan begroot op 181,86 euro en de legt de overige kosten (derde en vijfde beklagde) ten laste van de Belgische Staat.

BEVEELT op vordering van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur de beklagden en om binnen een termijn van een jaar vanaf het in kracht van gewijsde treden van huidig vonnis tot het **uitvoeren van aanpassingswerken** aan het onroerend goed te
namelijk:

- alle deur/vensteropeningen in de achtergevel dienen, overeenkomstig het goedgekeurde bouwplan, te worden dichtgemetseld;

- ter hoogte van de rechterzijgevel dient de carport te worden gerealiseerd en de overblijvende vensteropening in de rechterzijgevel (links) dient te worden dichtgemetseld, overeenkomstig het goedgekeurde bouwplan;
- alle vensters in de voorgevel dienen te worden vervangen door poorten, zoals op het goedgekeurde bouwplan werd aangegeven;
- ter hoogte van de linkerzijgevel dient de vensteropening op de verdieping te worden dichtgemetseld, overeenkomstig het goedgekeurde bouwplan;
- alle dakvlakvensters dienen te worden verwijderd en de schoorsteen met de bijhorende schouw dienen te worden gesloopt, conform het goedgekeurde bouwplan;
- de nieuwbouwschuur dient te worden gebruikt als berging en mag in geen geval gebruikt te worden voor bewoning;

ZEGT voor recht bij toepassing van artikel 153 al. 1 van het decreet van 18 mei 1999 dat voor het geval de herstelmaatregel niet binnen de vastgelegde termijn wordt gestaakt de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur ambtshalve in de uitvoering van de bevolen herstelmaatregel zal kunnen voorzien.

ZEGT voor recht dat op vordering van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur door deze beklagden een dwangsom zal worden verbeurd van 200,00 euro per dag vertraging in de nakoming van dit bevel en zegt dat dit geen termijn is in de zin van art. 1385*bis* Ger.W..

BEVEELT op vordering van de gewestelijk stedenbouwkundig inspecteur de beklagden tevens een geldsom te betalen gelijk aan de **meerwaarde** die het onroerend goed gelegen te door de feiten omschreven onder de bewezen verklaarde tenlasteleggingen heeft bekomen en waarvoor de beklagden thans solidair worden veroordeeld en die door de rechtbank op **213.713,65 euro** wordt bepaald.

ZEGT dat instandhoudings- en onderhoudswerken die betrekking hebben op de stabiliteit, zoals bedoeld in art. 195*bis*, 3° DORO, mogen worden uitgevoerd.

ZEGT dat deze beklagden zich op een geldige wijze zullen kunnen kwijten hetzij door binnen één jaar na dit vonnis de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen, hetzij door de som van 213.713,65 euro uiterlijk bij het verstrijken van deze termijn van één jaar te storten op het rekeningnummer van het Grondfonds;

Aldus uitgesproken in openbare terechtzitting van
TWEE OKTOBER TWEEDUIZEND EN ZES

Aanwezig :

alleenrechtsprekend rechter in strafzaken;
substituut-procureur des Konings;
griffier.